

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Tarpininkavimas>Tarpininkavimas ES šalyse

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

ispanų

Jis jau išverstas į šias kalbas: [es](#).

Swipe to change

Tarpininkavimas ES šalyse

Ispanija

Vienas iš reiškinų, su kuriais pastaraisiais metais susiduria Ispanijos teismų sistema, yra išaugęs bylų skaičius, turintis įtakos sklandžiai teismų veiklai. Dėl šios priežasties ieškoma alternatyvių veiksmingesnių ginčų sprendimo būdų nei taikomi pagal galiojantį modelį. Tarpininkavimas – vienas iš šių būdų, kartu su arbitražu ir taikinimu.

Į ką kreiptis?

Žr. informaciją skyrelyje „Kaip rasti tarpininką Ispanijoje?“

Kokiose srityse galima tarpininkauti arba dažniausiai tarpininkaujama?

2012 m. liepos 6 d. Įstatymu Nr. 5/2012 dėl tarpininkavimo civiliniais ir komerciniais klausimais į Ispanijos teisę įtraukiama 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB. Šiuo įstatymu nustatoma būtinoji tarpininkavimo vykdymo sistema nedarant poveikio autonominių sričių patvirtintoms nuostatomis.

Tarpininkavimas socialinėje srityje

Tarpininkavimas labai plačiai taikomas sprendžiant darbo ginčus. Kai kuriais atvejais prieš kreipiantis į teismus privaloma pabandyti ginčą išspręsti pasitelkus tarpininkavimą. Paprastai tarpininkaujama sprendžiant kolektyvinius ginčus, nors kai kuriose autonominėse srityse tarpininkaujama sprendžiant ir individualius ginčus.

Autonominėse srityse yra tarpininkavimo įstaigų, kurios nagrinėja su darbu susijusius klausimus. Valstybės lygmeniu nemokamas tarpininkavimo sprendžiant į autonominių sričių įstaigų kompetenciją neįeinančius ginčus paslaugas teikia Konfederacinė tarpininkavimo ir arbitražo tarnyba (*Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje, SIMA*).

Įstatymu Nr. 36/2011, kuriuo reglamentuojami darbo ginčų teismai, nustatoma visiška naujovė – bendro pobūdžio taisyklė, pagal kurią pateikiant bet kokį ieškinį būtina pridėti pažymą, kuria patvirtinama, kad prieš tai bandyta ginčą spręsti pasitelkiant taikinimą ar tarpininkavimą, kurį vykdė atitinkama administracinių paslaugų tarnyba, Tarpininkavimo, arbitražo ir taikinimo tarnyba (*Servicio de Mediación, Arbitraje y Conciliación, SMAC*) ar įstaigos, kurios pagal kolektyvinę sutartį atlieka šias funkcijas, o sekančiame straipsnyje išvardytos procedūros, kurioms ši taisyklė netaikoma.

Įstatymu Nr. 36/2011 aiškiai nurodyta, kad tarpininkavimas turi būti vykdomas ne tik siekiant ikiteisminio taikinimo, bet ir jau pradėjus teismo procesą.

Tarpininkavimas civilinėje ir šeimos srityse

Įstatymu Nr. 5/2012 dėl tarpininkavimo civiliniais ir komerciniais klausimais nustatyta, kad per parengiamąjį posėdį šalims galima pranešti apie galimybę pasinaudoti tarpininkavimu siekiant išspręsti ginčą ir, atsižvelgiant į teismo proceso tikslą, teismas gali paraginti šalis pabandyti susitarti ir taip užbaigti procesą; taip pat nustatyta, kad šalys gali prašyti sustabdyti procesą, kol jos siekia išspręsti ginčą pasitelkusios tarpininkavimą ar arbitražą.

Įstatymas Nr. 5/2012 iš esmės pakeitė šią teisės sritį, nes juo į Civilinio proceso kodeksą įtraukiama aiški nuoroda į tarpininkavimą kaip vieną iš neteisminių būdų užbaigti teismo procesą.

Ispanijos teisės sistemoje tarpininkavimas yra labiausiai struktūrizuotas ir išvystytas šeimos teisės srityje.

Valstybės lygmeniu Įstatymu Nr. 15/2005 žengtas svarbus žingsnis į priekį, nes jame tarpininkavimas laikomas savanoriška šeimos ginčų sprendimo alternatyva ir laisvė traktuojama kaip viena svarbiausių Ispanijos teisinės sistemos vertybių; jame taip pat nustatyta, kad šalys bet kokių momentu gali prašyti teismo sustabdyti teismo procesą, kad jos galėtų kreiptis į tarpininką šeimos teisės klausimais ir pamėginti rasti bendrą sprendimą dėl ginčijamo klausimo.

Kita vertus, pagal Civilinio proceso kodeksą šalys bendru sutarimu gali prašyti sustabdyti procesą, kad jos galėtų kreiptis į tarpininką, tačiau teismas neprivalo proceso sustabdyti *ab initio* ir nukreipti šalis į informacinį posėdį – toks pirminis proceso nutraukimas net nėra rekomenduojamas.

Šeimos srityje teikiamos tarpininkavimo paslaugos įvairiose autonominėse srityse labai skiriasi, jos gali būti skirtingos netgi įvairiuose tos pačios autonominės srities miestuose. Kai kuriose autonominėse srityse paslaugas teikia pati autonominė sritis (pavyzdžiui, Katalonijoje), o kitose autonominėse srityse tarpininkavimo šeimos teisės klausimais paslaugas teikia savivaldybės.

Generalinė teisminių institucijų taryba remia ir kontroliuoja tarpininkavimo iniciatyvas, kurios įvairiuose Ispanijos teismuose vykdomos padedant autonominėms sritims, universitetams, savivaldybėms ar asociacijoms.

Tarpininkavimas baudžiamojoje srityje

Tarpininkaujant baudžiamojoje srityje siekiama, viena vertus, reintegruoti nusikaltėlių, kita vertus, atlyginti žalą nukentėjusiam asmeniui.

Nepilnamečių (14–18 metų asmenų) justicijos srityje tarpininkavimas aiškiai apibūdinamas kaip priemonė nepilnamečiams perauklėti. Šioje srityje tarpininkavimą vykdo Nepilnamečių reikalų prokuratūrai (*Fiscalía de Menores*) padedančios grupės, nors jį taip pat gali vykdyti autonominių sričių organizacijos ir kitos įstaigos bei asociacijos.

Suaugusiųjų justicijos srityje tarpininkavimas nereglamentuojamas, nors jis praktiškai vykdomas kai kuriose provincijose, remiantis baudžiamosiomis ir baudžiamojo proceso normomis, pagal kurias galima laikytis reikalavimų ir sumažinti bausmę atlyginus žalą, taip pat taikomomis tarptautinėmis normomis. Paprastai tarpininkaujama, kai padaromi nelabai sunkūs pažeidimai, pavyzdžiui, nusižengimai, nors jis taip pat įmanomas, kai padarytas nusikaltimas, jei tai rekomenduotina atsižvelgiant į aplinkybes.

Kalbant apie smurtą artimoje aplinkoje, Konstituciniame įstatyme Nr. 1/2004 dėl visiškos apsaugos nuo smurto dėl lyties priemonių aiškiai draudžiama taikyti tarpininkavimą smurto dėl lyties atveju. Tačiau vis dažniau pasisakoma už tai, kad tarpininkavimas būtų taikomas ir šioje teisės sistemos šakoje, ir rekomenduojama įvertinti kiekvieną atvejį ir nuspręsti, ar tarpininkavimas būtų tinkamas sprendimas. Šiuo atžvilgiu Generalinės teisminių institucijų tarybos 2001 m. parengtoje ataskaitoje dėl smurto dėl lyties šeimoje pabrėžta, kad nedideli pažeidimai ar su smurtu šeimoje susiję nusižengimai turėtų būti nagrinėjami civiliniame teisme.

Generalinė teisminių institucijų taryba remia ir kontroliuoja tarpininkavimo iniciatyvas, vykdomas Ispanijos tyrimo teismuose, baudžiamųjų bylų teismuose ir provincijos teismuose. Iki šiol daugiausia šių iniciatyvų įgyvendinta Katalonijoje ir Baskijoje.

Tarpininkavimas administraciniuose teismuose

Administracinės teisenos įstatyme aiškiai nenumatyta galimybė alternatyviai spręsti ginčus per trečiąsias šalis, tačiau taip pat nedraudžiama tai daryti. Šiame įstatyme taip pat nustatyta, kad administracinių veiksmų teisėtumą galima patikrinti ne tik teisminiu, bet ir kitais papildomais būdais, siekiant išvengti bereikalingų ieškinių pagausėjimo ir pasiūlyti, kaip pigiai ir greitai išspręsti daugybę konfliktų.

Teisminių institucijų administracijos portale pateikiama informacijos apie teisminių institucijų teikiamas tarpininkavimo teisme paslaugas civilinės, komercinės, baudžiamosios, socialinės ir šeimos teisės srityse, taip pat apie įvairias tarpininkavimo ne teisme paslaugas, kurias teikia įvairios profesinės asociacijos.

Ar yra konkrečių taisyklių, kurių reikia laikytis?

Paprastai tarpininkavimą vykdo nešališka trečioji šalis, kurią saisto konfidencialumo pareiga.

Šalys, kurioms padeda jų advokatai, gali nuspręsti pradėti tarpininkavimo procesą ir pranešti apie tai teismui, arba į jas gali kreiptis teismas, jeigu manoma, kad nagrinėjant bylą gali būti tarpininkaujama.

Paprastai baudžiamosiose bylose pirmiausia susisiekiama su pažeidėju ir gavus jo sutikimą susisiekiama su nukentėjusiu asmeniu, kad būtų pradėtas tarpininkavimas.

Informacija ir mokymas

Įstatymu Nr. 5/2012 dėl tarpininkavimo civiliniais ir komerciniais klausimais nustatyta, kad tarpininkas privalo turėti oficialų universitetinį arba aukštąjį profesinį išsilavinimą, taip pat turi būti baigęs specialų mokymą tarpininkavimo srityje, t. y. vieną ar kelis tinkamai akredituotų įstaigų rengiamus specialius kursus, po kurių galima vykdyti tarpininkavimo veiklą bet kurioje šalies teritorijos dalyje.

Tik tam tikruose kai kurių autonominių sričių įstatymuose ir poįstatyminiuose aktuose nurodomas mokymas, būtinas šeimos tarpininkavimui vykdyti. Apskritai reikalaujama, kad tarpininkas turėtų universiteto diplomą, išduodamą baigus bent vidutinio lygmens studijas, be to, kad būtų baigęs specialų mokymą tarpininkavimo srityje, į kurį įtraukiamas daugiau kaip 100–300 val. daugiausia praktinių užsiėmimų kursas.

Specialųjį mokymą tarpininkavimo srityje paprastai vykdo universitetų institutai ir profesinės asociacijos, pavyzdžiui, psichologų ar teisininkų.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Iš esmės teismo pasiūlytas tarpininkavimas yra nemokamas.

Darbo teisės srityje nemokamas paslaugas teikia autonominės sritys ir SIMA.

Šeimos teisės srityje paslaugos, kurias teikia su teismais bendradarbiaujančios įstaigos, apskritai taip pat yra nemokamos. Katalonijoje tarpininkavimo proceso kaina nustatyta asmenims, kuriems neteikiama nemokama teisinė pagalba.

Baudžiamosios teisės srityje viešųjų įstaigų vykdomas tarpininkavimas yra nemokamas.

Išskyrus teismo pasiūlytą tarpininkavimą, šalys gali nevaržomai kreiptis į tarpininką ir mokėti užmokestį, dėl kurio laisvai susitariama. Dėl tarpininkavimo kainos įstatyme Nr. 5/2012 aiškiai nustatyta, kad, neatsižvelgiant į tai, ar susitarimas pasiektas, ar ne, tarpininkavimo išlaidas lygiomis dalimis moka abi šalys, išskyrus jei susitarta kitaip.

Siekiant skatinti, kad ginčai būtų sprendžiami neteisminiais būdais, įstatymu Nr. 10/2012, kuriuo reglamentuojami tam tikri teisminių institucijų administracijos srities ir Nacionalinio toksikologijos ir teismo medicinos instituto mokesčiai, nustatyta, kad ginčą išsprendus neteisminiu būdu ir taip sutaupius dalį teikiamų paslaugų išlaidų, mokesčio suma grąžinama.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas tarpininkaujant pasiektas susitarimas?

Įstatymu Nr. 5/2012 nustatyta, kad po tarpininkavimo priimtą susitarimą šalys gali oficialiai įregistruoti.

Jei tarpininkaujant pasiektas susitarimas turi būti vykdomas kitoje šalyje, jis ne tik turi būti oficialiai įregistruotas, bet ir turi atitikti galimų tarptautinių susitarimų, kurių viena iš šalių yra Ispanija, reikalavimus ir Europos Sąjungos įstatymus.

Jei susitarimas priimtas po tarpininkavimo, kuris įvyko jau prasidėjus teismo procesui, šalys gali prašyti teismo patvirtinti susitarimą pagal Civilinio proceso kodeksą.

Galimybė vykdyti tarpininkavimo susitarimą priklauso nuo šalių laisvės susitarimo dalyko atžvilgiu.

Susijusios nuorodos

ISPANIJOS KONFEDERACINĖ TARPININKAVIMO IR ARBITRAŽO TARNYBA

Paskutinis naujumas: 29/06/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.